

*О. Беленко,
магістрант факультету економіки та менеджменту
Науковий керівник: О. О. Зеркіна,
старший викладач,
Міжнародний гуманітарний університет*

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

В Україні на сучасному етапі розвитку існує значна кількість передумов для досягнення високих показників інноваційного розвитку. Передусім, це розгалужена мережа вищих учбових закладів з тривалими традиціями викладання природних і технічних наук; велика частка осіб з вищою освітою і науковим ступенем; загальна сприйнятливість населення до інновацій, точних наук і техніки; наявність значної кількості підприємств, що орієнтовані на випуск високо технологічної продукції, зберегли унікальні висококваліфіковані кадри і т. д. Незважаючи на це, показники інноваційного розвитку України є недостатніми [4].

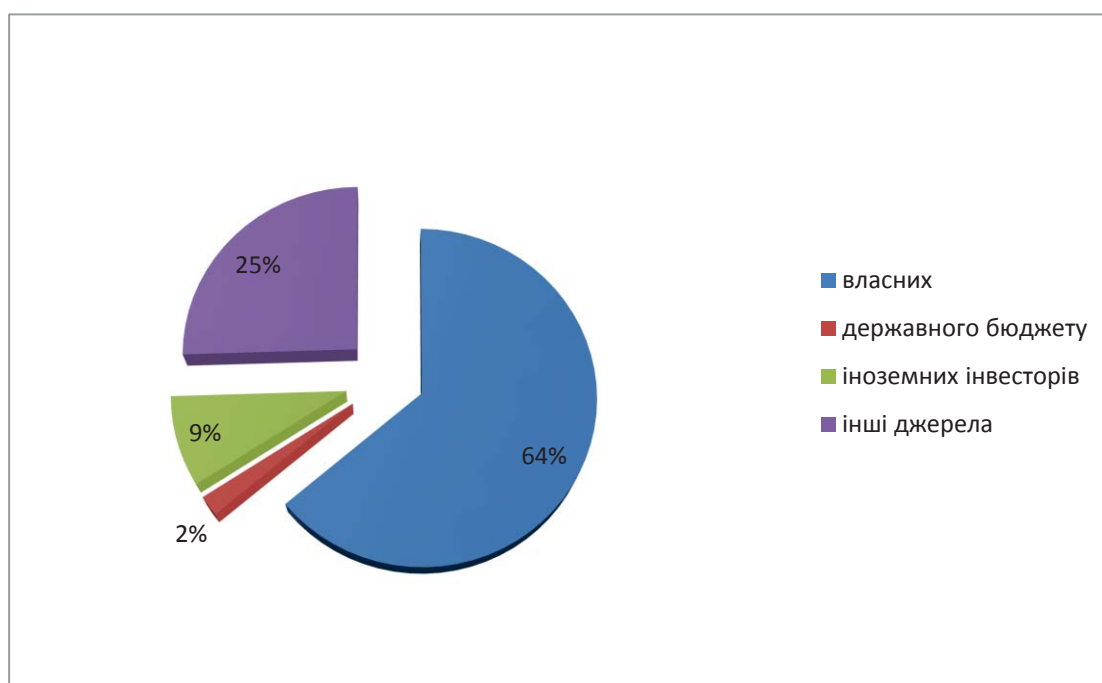
У наш час одним з важливих завдань сучасного етапу розвитку економіки є подолання стереотипів, що склалися, за останні десятиліття. Щоб чітко побачити різницю між сучасним етапом розвитку і минулими десятиліттями, розглянемо суть поняття інновацій. Поняття інновації – це коли використовується, та йдеться про відповідний тип розвитку на макrorівні і про – водяться дослідження щодо механізму реалізації науково – технічного прогресу в процесі економічного розвитку країни, регіону, формування так званої знаннєвої економіки, пошуку нових джерел економічного зростання, побудови державної інноваційної моделі розвитку. Інновації є головним джерелом розвитку громадського прогресу, що важливо для розвитку як для підприємств, так і для усієї країни. На сьогодні Україна нестримно розробляє шість інноваційних проектів, здатних вирішити екологічні, соціальні, демографічні і інші проблеми. Зараз в Україні здійснюються інноваційні проекти такі як: «Енергія природи», «Нова якість життя», «Якісна вода», «Відкритий світ», «Місто майбутнього», «Повітряний експрес» і інші [1, с. 272].

За рахунок технологічного переозброєння необхідно досягти зменшення частки зношених основних засобів виробничого потенціалу України в середньому. На 20%, підвищити ефективність використання робочої сили в 2,5рази. Одним із механізмів реалізації державної науково-технологічної та інноваційної політики (крім зазначених раніше) є програмно-цільовий метод управління, ефективність якого підтверджена світовою практикою. Державна підтримка цільових програм різного рівня має визначатись їх органічним зв'язком із системою державних науково-технологічних та інноваційних пріоритетів, уся ієрархія яких має ґрунтуватися на глибоких прогнозно-аналітичних дослідженнях та релевантному інформаційному забезпеченні [7, с. 320].

Зважаючи на структуру фінансового забезпечення інноваційної діяльності промислових підприємств, потрібно зазначити, що держава не приділяє цьому

питанню належної уваги. Основним джерелом фінансування інноваційної діяльності були і залишаються власні кошти підприємств, обсяг яких у 2012 р.

становив 7,3 млрд. грн. (63,9% у загальному обсязі фінансування технологічних інновацій). Проте цього не достатньо для впровадження радикальних та довготермінових інноваційних проектів. Згідно зі статистичними даними, найбільш масштабне скорочення фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств за період 2000–2012 рр. відбулося у 2009 р. і скоротилося на 33,7% порівняно з 2008 р, що пояснюється загальноекономічною кризою. Зменшення фінансування інноваційної діяльності підприємств промисловості відбулося за рахунок як власних коштів (на 28,8% у 2009 р. проти 2008 р.), так і кредитних ресурсів (на 76,7% у 2009 р. проти 2008 р.). Низькі обсяги фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств у 2010 р. Зросли лише на 1,2% проти 2009 р. та становили 8045,5 млн. грн. Проте вже у 2011 р. фінансування збільшилось майже вдвічі проти 2010 р. і сягало 14333,9 млн. грн.

Рис. 1. Структура джерел фінансування інноваційної діяльності в Україні у 2012 році

За даними експертної оцінки, проведеної Державною службою статистики України, основними чинниками, які перешкоджають розвитку інноваційної діяльності вітчизняних підприємств є: нестача власних коштів (80,1% досліджених підприємств), великі витрати на нововведення (55,5%), недостатня

фінансова підтримка держави (53,7%), високий економічний ризик (41%), недосконалість законодавчої бази (40,4%), тривалий термін окупності нововведень (38,7%), відсутність коштів у замовників (33,3%), нестача кваліфікованого персоналу (20%), відсутність можливостей для кооперації з іншими підприємствами і науковими організаціями (19,7%), нестача інформації про ринки збуту (17,4%), нестача інформації про нові технології (16,1%) [6].

Беручи до уваги те, що джерелом власних коштів, які спрямовуються на інноваційну діяльність є прибуток, а більшість вітчизняних промислових підприємств працює збитково, зрозумілою стає негативний наслідок їх інноваційної активності. Ті ж підприємства, що отримують прибуток, не поспішають вкласти його в інновації тому, що інноваційна діяльність є більш ризикованою, порівняно з іншими видами діяльності. Вирішення проблеми інноваційного розвитку в умовах дефіциту власних фінансових ресурсів можливе лише за умови залучення іноземних інвестицій. У світовому потоці прямих іноземних інвестицій на українську економіку припадає лише 1 % на 2011 рік. Незначний потік прямих іноземних інвестицій можна пояснити тим, що серед європейських країн Україна сприймається як країна з найбільшим ризиком. За оцінкою Європейського центру досліджень, ризик інвестицій в Україну становив майже 80% [5, с. 159–163].

Частка іноземних інвестицій у фінансуванні інноваційної діяльності у 2009 р. становила 20,3% та майже 30% вже у 2010 р. У 2011 р. питома вага цього джерела фінансування значно скоротилася і становила лише 0,4% вже у 2012 р. становила 9%. [3, с. 27–32].

Суттєвим недоліком системи національного регулювання розвитку інноваційної сфери є те, що вона, на відміну від законодавства більшості країн світу, не лише не сприяє розширенню джерел фінансування інноваційного розвитку, але й протидіє залученню не бюджетних коштів та виключає можливість формування спеціальних, в тому числі відомчих фондів фінансування інноваційних проектів і програм [2, с. 130–134].

Висновки. Проаналізувавши все вище зазначене робимо висновок, що необхідно розробити заходи щодо стимулювання залучення коштів фінансових установ для активізації інноваційної діяльності промислових підприємств. Але це можливо лише при стабілізації фінансових показників підприємства, збільшення обсягу продажу інноваційної продукції та рентабельності.

Отже, для того щоб наша країна зробила прорив в області інновацій, потрібна належна підтримка державних органів влади, створення сприятливого інвестиційного клімату, нові наукові здобутки та високотехнологічні рішення.

Таким чином, підвищення конкурентоспроможності національної економіки має потребу в поетапній зміні її переважно експортно-сировинної структури, переорієнтації інвестиційних потоків на інноваційну сферу, впровадження високих технологій, формування в Україні основ інноваційної моделі розвитку й економіки знань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Горбулін В.П. Державне управління науково-технічними та економічними процесами реалізації Україною стратегічного курсу на європейську і євроат – лантичну інтеграцію / В. П. Горбулін. – К.: ДП, «НВЦ» Євроатлантикінформ», 2010. – 272 с.
2. Давідов М. В. Шляхи організаційно фінансового забезпечення інноваційного процесу на підприємствах України / М.В. Давідов // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 4 (82). – С. 130–134
3. Ковальчук С. Сучасний стан інноваційного розвитку промислових підприємств України / С. Ковальчук // Економіст. – 2012. – № 10. – С. 27–32.

4. Коршикова И.А. Инновационная деятельность предприятий Донецкой области / И.А. Коршикова [Электронный ресурс]. – Режим доступа: URL: <http://masters.donntu.edu.ua/2010/iem/bogdanov/library/article3r.htm>
5. Кульнева Г. М. Сучасний стан та необхідні напрямки розвитку ринку інновацій в Україні / Г. М. Кульнева, О. В. Алейнікова // Держава та регіони. – 2006. – № 5. – С. 159–163.
6. Наукова та інноваційна діяльність в Україні [Електронний ресурс] // Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
7. Микитюк П. П. Інноваційна діяльність: навч. посіб. / П.П. Микитюк, Б. Г. Сенів. – К.: Центр навч. літ., 2009. – 320 с.

А. Блохіна,
магістрант факультету економіки та менеджменту
Науковий керівник: О. А. Мартинюк,
кандидат економічних наук, доцент,
Міжнародний гуманітарний університет

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «БІЗНЕС-АНГЕЛА» ТА ЇХ РОЛЬ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Сучасна економічна ситуація в українській економіці склалася під впливом світової економічної кризи, яка потребує прийняття своєчасних та радикальних рішень щодо її приборкання та подолання негативних наслідків у виробничій та соціальній сферах. Основою швидкого виходу із скрутної економічної сфери може стати перехід від застарілої технологічної бази до новітніх інноваційних технологій, заснованих на різноманітних передових ідеях [3, с. 235].

Якщо раніше інноваційна діяльність розглядалась як наслідок науково – технічного прогресу, то в сучасних умовах інновації – найважливіший фактор ефективного функціонування організаційної, виробничої, фінансової, наукової сфер, бо саме в комплексі вони приносять бажаний ефективний результат. Досвід більшості країн світу доводить, що активна інноваційна діяльність визначає темпи економічного розвитку, структуру сучасного виробництва, життєвий рівень в країні та головне – визначає напрямок подальшого економічного розвитку країни.

У розвинутих країнах інноваційна діяльність є одним з найважливіших засобів збагачення країни. Кількість інноваційно-активних промислових підприємств у цих країнах досягає 70 0%, в Україні цей показник постійно зменшується від 26% у 1994 році до 9,2% у 2011 році. На світовому ринку високих технологій частка продукції США становить 32%, Німеччини – 18%, вітчизняна продукція займає менше одного відсотка [4, с. 35].

Міжнародна практика свідчить, якщо у ВВП країни частка інноваційної продукції складає менше 20%, то національна продукція втрачає конкурентоспроможність. Потрібно зауважити, що середньоєвропейський показник складає 25–35%, а в Китаї сягнув 40%. В Україні зростання ВВП на основі нових технологій сягає лише 0,7% [2, с. 35].